

СЕКЦІЯ 7 – УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В ТРАНЗИТИВНІЙ ЕКОНОМІЦІ

ШИЛОВ А. С., студент, НТУ «ХП»

ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА

В умовах воєнного стану система оподаткування банківського сектору України зазнала кардинальних змін. З початку 2025 року ставка податку на прибуток банків знижена з 50% до 25%, що наближає українські банки до європейських стандартів оподаткування фінансових установ.

За даними НБУ, протягом 2023-2024 років при ставці 50% банки сплатили понад 83 млрд гривень податку на прибуток. Зниження ставки до 25% дозволить зменшити податкове навантаження вдвічі та створить сприятливі умови для відновлення кредитної активності.

Міжнародна практика показує, що ставка 25% відповідає середнім показникам розвинених країн (22-28%). Європейські банки додатково сплачують спеціальні збори: Німеччина - 0,02-0,06% від зобов'язань, Великобританія - 0,1-0,21% залежно від розміру банку.

Аналіз виявив значні резерви оптимізації: українські банки використовують лише 30% доступних податкових пільг та понад 60% застосовують застарілі методи податкового планування. Впровадження цифрових технологій дозволяє автоматизувати розрахунки та ідентифікувати нові можливості для законної оптимізації податкових зобов'язань.

Ефективне використання чотирьох ключових напрямів модернізації може забезпечити додаткову економію 15-20% від загальних податкових зобов'язань

банків. Можливості оптимізації банківського оподаткування представлено в таблиці 1.

Таблиця 1 — Можливості оптимізації банківського оподаткування в 2025 році

Напрямок	Потенціал оптимізації
Використання податкових пільг	Збільшення застосування з 30% до 80% банків
Цифровізація процесів	Оптимізація податкових зобов'язань на 10-15%
Реструктуризація доходів	Перерозподіл на користь менш оподатковуваних операцій
Інвестиції у розвиток	Реінвестування звільнених коштів у кредитування

Зниження податкового навантаження створює можливості для банків збільшити кредитування економіки на 200-300 млрд гривень щорічно. Звільнені ресурси можуть бути спрямовані на підтримку відновлення України через фінансування інфраструктурних проєктів та кредитування МСБ.

Впровадження сучасних технологій у податкове планування дозволяє використовувати предиктивну аналітику для оптимізації зобов'язань у межах чинного законодавства. Перспективи розвитку пов'язані з інтеграцією до європейського правового простору та впровадженням стандартів OECD.

Список літератури:

1. Закон Про внесення змін до Податкового кодексу України від 17.12.2024 р. № 4143-IX. Документ 4143-IX, чинний, поточна редакція — Прийняття від 17.12.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4143-20?utm_source=chatgpt.com#Text (дата звернення: 10.06.2025).
2. Звіт про фінансову стабільність. Національний банк України. червень 2025. Звіт схвалено Комітетом з фінансової стабільності 12 червня 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/report> (дата звернення: 10.06.2025).
3. OECD. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. Paris: OECD Publishing, 2025. С. 27, 32, 44–46, 96. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/05/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_0bb82ef9/940cee85-en.pdf (дата звернення: 10.06.2025).
4. *Huizinga H., Voget J., Wagner W.* International taxation and cross-border banking. American Economic Journal: Economic Policy. 2014. Vol. 6, No. 2. P. 94–125.

Бібліографія: Шилов А. С. Оптимізація податкового навантаження банківських установ: досвід України та міжнародна практика / А. С. Шилов // Дослідження та оптимізація економічних процесів : тези 22-ї Міжнар. наук.-практ. конф. «Оптimum-2025», 9–11 грудня 2025 р. / за заг. ред. Строкова С. М. ; Нац. техн. ун-т «Харків. політех. ін-т» та ін. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. – С. 154-155.